

Jubileumi diplomák — pedagógusoknak

A Pedagógusok Szakszervezetének városi bizottsága rendezi azokat a Szegeden már hagyományos, bensőséges hangulatú ünnepségeket, amelyeken jubileumi diplomákat adtak át nyugdíjas pedagógusoknak. Az idén heten kaptak diplomát.

A tegnapi, csütörtöki délelőtti rendezett ünnepségen, amelyen ott volt Szántó Ti-vadar, a városi pártbizottság osztályvezetője is, Borsos László, a szakszervezet városi bizottsága nevében üdvözölte az idős tanítókat, tanárokat, Csanádi Géza, a városi tanács vb. művelődési ügyi osztályának csoportvezetője mondott köszönetet sok évtizedes munkájukért, és átadta a diplomákat. László Andrásné vasdiplomát kapott, a két gyémántdiplomát: Matusik István és Peterdi Pál. Az aranydiplomás pedagógusok: Barcsi Antalné, Pethő Klára, Szalma Jánosné és Hoder-márcsly Tihamér. Ökrös János, a szakszervezet megyei bizottságának titkára a diplomához járó jelvényeket adta át. Az ünnepségen a Tömörkény gimnázium Mihálka György vezette kamarakórusa adott műsort, és a rókusai iskola tanulói virággal köszöntötték az ünneplőket.

Oktatástechnikai szeminárium

Nemzetközi oktatástechnikai szemináriumot rendez Budapesten, az Országos Oktatástechnikai Központ. Az UNESCO és az Egyesült Nemzetek Fejlesztési Alapja (UNDP) támogatásával, Október 3-á és 9-e között 11 ország szakértői vitáitják meg az oktatástechnológia fejlesztésével kapcsolatos kérdéseket. Különös figyelmet fordítanak a jövőben kialakítandó nemzetközi együttműködés lehetőségeire. A többi között elemzik az audiovizuális eszközök bevezetését hátráltató tényezőket, az eszközök alkalmazásának különböző módjait, a kötelező oktatásban, felhasználásukat a munkástovábbképzésben, a felsőoktatásban, valamint a pedagógusok képzésében és továbbképzésében. A szeminárium részvevői ajánlásokat fogalmaznak meg az illetékes nemzetközi szervezetek számára. Javasolják egy, a nemzetközi és a nemzeti könyvtárhálózatokhoz hasonló nyilvántartási és kölcsönzési rendszer létrehozását és a szorosabb nemzetközi együttműködést az audio-vizuális oktatási anyagok tervezésében, gyártásában és forgalmazásában.

A szeminárium ideje alatt korszerű oktatástechnikai eszközöket és anyagokat bemutató kiállítás tart nyitva. A zárónapon a résztvevők megtekintik az országos oktatástechnikai központot, Veszprémben.

Szakszervezeti tanácskozás pedagógusok lakáshelyzetéről

A pedagógusok lakáshelyzetének rendszeres figyelemmel kísérése az egyik legfontosabb érdekvédelmi feladata a szakszervezetnek — hangsúlyozták a Pedagógusok Szakszervezete elnökségének csütörtöki délelőtti ülésén. Az elmúlt öt évben mintegy 5000 családi ház épült fel kedvezményes pedagógus lakásépítési költséggel.

Október: múzeumi hónap

Gazdag program — Előadóülés

Mától, egy hónapon át ismét az érdeklődés fókuszába kerül a „múzsáknak szentelt liget”. Tizenötödik alkalommal rendezik meg hazánkban a múzeumi és műemléki hónapot. Októberben a szokásosnál is gazdagabb programok várják a múzeumok látogatóit. A hajdani éremgyűjtemények, régiségtárak és ritkaságoktól, a tudományos tevékenységet, és a közművelődés elősegítését.

Evek óta emelkedő grafikonok bizonyítják, hogy a múzeumok reneszánszukat élik. Mi sem fényesebb bizonyítéka ennek, mint az, hogy évente tízmillióan látogatják az ország múzeumait, annyian, ahányan élünk Magyarországon, s a látogatók 90 százaléka belföldi érdeklődő. Ez azért is értékes és egyszerű eredmény, mert például Olaszországban, ahol messze földön híres múzeumok csodálatos kincsei várják az érdeklődőket, a hazai múzeumlátogatók arányszáma messze alul marad a miénkhez képest.

Sokszor elhangzik mostanában, hogy a leletmentő munka huszonegyedik órájánál tartunk. Vonatkozik ez a régészeti leletmentésre éppúgy, mint az életformaváltással mindinkább ritkuló néprajzi tárgyak gyűjtésére, vagy az intenzíven folyó rovargyűjtésre. A feldolgozó munka kétirányú tevékenység, részint a feltárt és összegyűjtött leletek rendszerezését, leltározását, mentését és restaurálását jelenti, részint a tudományos feldolgozást, a publikálást, a kiállításrendezést. Ezek mellett a múzeumok mind nagyobb részt kérnek közművelődési feladataink megoldásából. Mind több a kiállítás, ismeretterjesztő előadás, tárlatvezetés, múzeumban megtartott iskolai óra, vagy éppen szocialista brigádtalálkozások szervezett múzeumi hangverseny.

A Csongrád megyei múzeumok országos viszonylatban is valamennyi területen élenjárnak. A megyei múzeumrendszer országos példa. Múzeumaink nem „kis nemzeti múzeumok”, hanem e tájegység legjellegzetesebb gyűjtő, rendszerező és bemutató műhelyei. Ezen múzeumokat, ezeket kiállításait évente több száz ezren keresik fel a hazai és külföldi érdeklődők.

Az idei múzeumi és műemléki hónapra is gazdag programmal készültek a megye múzeumai. Holnap, szombaton délután a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai Képtárában két nagyszabású és izgalmasnak ígérkező kiállítás nyílik. Németalföldi festményeket mutatnak a Szépművészeti Múzeum anyagából és kiállítást rendeznek Czobor Bélának, a nemrég elhunyt kiállító festőnek magángyűjteményéből levő alkotásaiból. E két kiállítás megnyitása egyúttal az országos múzeumi és műemléki hónap Csongrád megyei rendezvényének nyitó eseménye. Ünnepi beszédet Csorba Géza, a Kultu-

rális Minisztérium képzőművészeti osztályának vezetője mond.

E két jelentős kiállítás mellett a múzeum öslénytananyagából kiállítást rendezett, mely ebben a hónapban tekinthető meg. A Szovjet Kultúra rendezésében október 11-től szovjet iparművészeti kiállítás várja az érdeklődőket a Közművelődési Palota kupolájában. A múzeumi hónap keretében előadássorozaton számolnak be a szegedi múzeum munkatársai legújabb kutatásaik eredményeiről. A hónap végén a hagyományokhoz híven múzeumi tudományos előadóülést rendeznek. Minden pénteken délután 5 órától a múzeum épületében néprajzi, régészeti, természettudományi és képzőművészeti ismeretterjesztő filmek vetítenek. A program keretében a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola szegedi tagozatának hallgatói szocialista brigádok tagjai részére múzeumi hangversenyeket adnak.

Huszonharmadik alkalommal nyílik meg október 10-én délután Hódmezővásárhelyen, a Tornyai János Múzeumban a Vásárhelyi Őszi Tárlat. Szentesen Mihályt Pál gyűjteményes kiállítását rendezik meg, a makói József Attila Könyvtárban pedig Fery Antal ex librisait láthatják az érdeklődők.

Tandi Lajos

Tiszatáj

Sarkadi Imre két kiadattal, az életműsorozat kötetiben sem található írását közli a Tiszatáj. Mindkét írás — a bevezető szavaival szöve — „egy alakuló-változó műhely” izgalmas dokumentuma. Az 1953-as kormányprogram idején játszódó történet, valamint A gyáva című kisregény Éváját előrevetítő filmforgatókönyv bizonyítja, hogy Sarkadi „1953 és 1956 között egyszerre nézett szembe magán- és közéleti problémáival, egyszerre kellett föltennie a kérdést: vajon jó úton halad-e ő maga, s jó úton-e a társadalom”.

A folyóiratban olvasható versek közül Zelk Zoltán és Kányádi Sándor műveit emeljük ki. Zelk két versében (Eljő, És eljő) a szürrealisztikus képek teremtő költői látomások mellett a valóságos-meditatív jellegű líraiság legfőbb összetevője. A szelíd harmóniát a létezés elégtelen szomorúsága egészíti ki. — „minden más táj csak óceán / ez itt a föld / a föld nekem.” — olvashatjuk Kányádi Sándor egyik versében (Mikor szülőföldje határát megpillantja). A Volna még című versből is ez a nehéz hűség útját választó lírai karakter bontakozik ki. A Tiszatáj új számában Horgas Béla, Kalász Márton és Tandori Dezső új verseit is olvashatjuk.

Az Őseink a Duna—Tisza táján izgalmas, a szakma és a múltunk iránt érdeklődő olvasóközönség igényét egyaránt kielégítő régészeti összeállításban találjuk László Gyula professzor sorozatának (Levelek a régészetről) harmadik részét — a honfoglalás kori faluról, a nagyszentmihályi kincsről, valamint a sámany-tálos kérdésköréről. A honfoglalás „előestéjéről” ír Bálint Csanád A Dél-Alföld a IX—X. században c. tanulmányában, Kovács László pedig egy elfelejtett magyar királyi jelvény jelentése után nyomoz. Mándoky Kangur István cikke a baskir — magyar történeti kapcsolatokat vizsgálja meg.

Az Örökös rovatban Kemény G. Gábor a 150 éves

Idén ünnepelné 70. születésnapját a világhírű szovjet komponista, Dmitrij Sosztakovics. Jellekpesnek is tekinthető, ha a nagy humanista, szocialista művész utolsó írása, halála előtt közvetlenül, éppen a tavaly október 1-re először megjelent zenei világnapot köszönti. Az alábbiakban ebből közlünk részletet (a Zeneműkiadó idén megjelentetett In memoriam Dmitrij Sosztakovics című kötetéből) ma, a második zenei világnapon.

Kedves Barátaim!

Nekünk, muzsikásoknak, nagy ünnepünk ez a mai nap, a Zenei Világnap, amelyet a világ sok országa velünk együtt ül meg. Természetes, hogy e napnak a muzsika „névnapjává” kell válnia; a névnapjává az a művészetnek, amely jelentős társadalmi hatékonysággal bír, amelynek nincs szüksége vizumra, és amely fordítás nélkül is érthető szinte a világon. Úgy gondolom, e napon kedves író, festő és filmes kollégáim is méltatni fogják művészetünket, szólnak róla néhány jó szót rádióban és televízióban.

A zene új világokat nyit meg; Robert Schumann mondotta, hogy a zene, szellemi életünk mélyeséges folyamatainak reflexiója. A muzsika élete végéig, szüle-

tésétől a sírig elkíséri az embert. Észrevétlenül is sok zenei terminust használunk a köznap beszédében: a német a jó modort „jó hang”-nak mondja (guter Ton); a tapintatos viselkedést „ütem-érzékkel” megáldottnak (taktvoll). Beszélünk harmonikusan fejlett személyiségről, szilárd, jó ritmusból végzett munkáról stb. Nem meggyőző bizonyítéka ez annak, milyen széles alapot ad a muzsika egész életünknek?

Napjainkban a zene, akár csak a többi művészet, bonyolult korszakát éli: új eszközöket keres, hogy kifejezhesse nyugtalanító, izgalmas, ám dicsőséggel teli jelenünket. A mi országunkban kiváltepp — de másutt is — szocialista ideológiának, az emberek várakozásának tekintenek az új társadalomra. A zenében, akár az alkotó munka bármely területén, feltétlenül szükséges az új utak keresése. A művészet alkonyát jelentené, ha fejlődése megrekedne. Ezért helyes és örömdetes is, hogy korunkban a művészet megújulásának sok útja ismeretes, különböző országokban különböző alkotói egyéniségek más-más módon lépnek ezekre az új utakra. Mégis az érzelmeknek milyen egyetemes nyelvét ismerjük a zenén kívül?

Októberi folyóiratok

giájáról, A fiatal Hegel) Szerdahelyi István és Hermann István írt bírálatot. A Sajti Enikő Arató Endre kötetét (A feudális nemzetiségtől a polgári nemzetig), Fábian Ernő Gáll Ernő tanulmánygyűjteményét (Tegnap és mai önismeret) ismerteti. Takács Imre új verseskötényét Grezsa Ferenc értékeli.

Az idei szegedi szabadtéri Játékok bemutatói közül a Szinetár Miklós által színpadra állított Tragédia-előadásról Nikolényi István ír — képet adva a korábbi, Hont Ferenc, Bánffy Miklós, Major Tamás, Vámos László rendezte produkciókról. A Szegedi Ünnepi Hetek képzőművészeti eseményeit Tandori Lajos foglalja össze.

A Tiszatáj új számát jelentős — részben a régészeti tanulmányokhoz, részben a szegedi nyomdászati múltatól íráshoz kapcsolódó — illusztrációs anyag gazdagítja.

Kincskereső

Izgalmas nyomozásra hívja a Kincskereső októberi számának olvasót Őrsi Ferenc. „A haláleset ügyében folyik a vizsgálat...” című írásában azt boncolja, valóban vadkan okozta-e Zrínyi Miklós halálát. Írását így kezdi: „Ha 312 évvel ezelőtt rádió és televízió lett volna, valószínűleg a következő hírt sugározzák 1664. november 19-én: Tegnap, a Csáktornyához közel eső Kursaneczi-erdőben, a kora esti órákban vad-disznóvadászát közben halálos baleset érte gróf Zrínyi Miklós horvát bánt (itt bizonyára felsorolnák egyéb címeit, rangjait, kitüntetésait), egy szemtanú szerint hatalmas vadkan támadásának áldozata lett. A haláleset ügyében a vizsgálat tovább folytatódik...”

A versek kedvelőit ezúttal Szabó Lőrinc, Csanádi Imre, Agh István és Veress Miklós költeményeit olvashatjuk. Mai gyerekek világa és Simon Emil

írása. A múltat idézi Kosztolányi Dezső Dallás nagypapám című novellája, s a tudományos-fantasztikus irodalom képviselője, Ján Lenco A kísérlet című írása. Folytatódik Janikovszky Éva és Réber László humoros-rajzos sorozata: Az úgy volt...

A Testvérműzsák rovatban László Gyula régészprofesszor, egyetemi tanár, festő és művészeti író nagy magyar írókról, kortársairól készített rajzait láthatják és vallomást olvashatják. Versek és próza írások debreceni sértára invitálják a fiatal olvasókat. A Könyvek között rovatban Krúdy Gyula Rákóczi harangja című könyvéről olvashatunk. A rejtélynekedvelők Kun Erzsébet feladványán törhetik a fejüket. Az ősz beköszöntét jelző a hátsó borítón Petőfi Sándor költeménye. A Kincskereső októberi számának illusztrációit Balla Margit grafikusművész készítette.

Mi más rendelkezik ama képességgel, hogy könnyedén áthidalja ama szakadékot, amely máskülönben külön, amely máskülönben kultúrákat és embereket elválaszt? Manapság sokan mondják: a modern művészet bonyolultságát az magyarázza, hogy eszközeik újak, anyaga újonnan szervezett. De igazunk van-e vajon, ha „teljes elvakultsága” okán kikapcsoljuk a művészetet, és az embereket — ha csak átmenetileg is — valódi szellemi segítség nélkül hagyjuk élni? Természetesen nincs — nem lenne — igazunk, ezért anélkül, hogy abbahagynánk alkotói kutatásaink intenzív folytatását, a legfontosabbról soha nem feledkezhetünk meg: a művészetnek a népet kell szolgálnia; miközben különféle területeken kísérletezünk, s folytatjuk új kifejezőeszközök felkutatását, emlékeznünk kell a művészet fejlődésének fővonala, s e vonalat történelmi folyamatosságára. Miközben a jövőbe verünk hidat, ne romboljuk le hát azokat a kőtelekeket, amelyek mai művészetünket a nagy múlt-hoz kapcsolják.

A kortársi művészetnek, a zenének stafétaként méltóképpen tovább kell vinnie az emberiség nagy alkotói felfedezéseit. Ma, a Zenei Világnapon, a muzsika hangja színházak és hangversenytermek színpadokon és rádióban, képernyőn és előadótermekben szól. A zene eme ünnepén, amelyet az UNESCO Nemzetközi Zenei Tanácsának kezdeményezésére és határozata nyomán rendeztek meg, szilárdan hisszük, hogy a muzsika korunkban is teljesíti nemcsak hivatását, az embereket korunk leghaladóbb és legnagyobb eszméinek, elsősorban a békének és a népek barátságára gondolatának jegyében közelhozza és egyesíti. Bár sokszorozódna meg a zeneművészek és zenekarok sorai. Hozzon a muzsika boldogságot az emberiségnek, gazdagítsa szellemi életét, segítsen az emberiségnek a szenvedés könyveiből elviselésében s a földi élet örömeinek aktívabb és teljesebb átérésében.

Korszerűsítik a viharjelzést

A Balatoni Intéző Bizottság javaslatára az Országos Meteorológiai szolgálat szakemberei tervet dolgoztak ki a balatoni viharjelző rendszer korszerűsítésére, mert a jelenlegi jelzési rendszer lassú, elavult, nem biztonságos. A szolgálat korszerűsítésére kidolgozott terv a világítórakéták helyett fényjelző rendszer kiépítését javasolja a tő körül. Eszerint nagy teljesítményű villogó berendezéseket, narancssárga színű fényforrások kívánnak elhelyezni a vízről és a parttól egyaránt jól látható helyeken. Ezzel négy állapotot lehet jelezni: a közvetlen veszélyt, a közlő veszélyre való figyelemztetést, a vihar állapot, feloldását, illetve a veszély nélküli időszakot.

A viharjelző szolgálat tökéletesítéséhez a helyi lehetőségeket is ki akarják használni: a strandokon, az üdülőkben, a nagyobb hotelokban és a kempingekben a hangszórók segítségével szóban is tájékoztatnak a közönséget. A közforgalom helyeken az üdülők kívánságára — a terv szerint — olyan készülékeket is elhelyeznek, amelyekről leolvashatják a levegő és a víz hőmérsékletét, a légnyomás értékeit, a szél sebességét és irányát.